

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. O. Dvornic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

Î N C H E I E R E

17 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Agenția „Apele Moldovei”,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SC ”Axima Grup”
SRL împotriva Agenția „Apele Moldovei”, intervenient accesoriu Ministerul
Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului cu privire la încasarea dobânzii de
întârziere suplimentare,

împotriva deciziei din 18 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă cererea de apel declarată de Agenția „Apele Moldovei” și menținută
hotărârea din 08 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă :

La 03 septembrie 2020, SC ”Axima Grup” SRL a înaintat acțiune împotriva
Agenției „Apele Moldovei”, intervenient accesoriu Ministerul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale și Mediului solicitând încasarea dobânzii de întârziere pentru
perioada 12 noiembrie 2015 – 10 octombrie 2019 în mărime de 4 453 283,16 lei și
a cheltuielilor de judecată în sumă de 50 000 de lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că în baza procedurii de
achiziții publice, desfășurată la 21 august 2013, Agenția „Apele Moldovei” și SC
„Axima Grup” SRL au semnat Contractul de antrepriză nr.02 din 20 septembrie
2013 privind achiziționarea de bunuri și servicii necesare implementării proiectului
„Reutilizarea stațiilor de pompare a sistemului de aprovizionare cu apă Soroca-Bălți”.
Contractul a fost înregistrat la Agenția Servicii Publice la data de 01 noiembrie 2013
cu nr.1177/13-1. Ulterior, la contractul respectiv au fost încheiate mai multe acorduri
adiționale de majorare a valorii contractului și de prelungire a termenelor de finisare
a lucrărilor.

În baza Somației nr.AM/28/AG din 25 august 2015, SC „Axima Grup” SRL a
somat Agenția „Apele Moldovei” să achite datoria în sumă de 6 936 767,94 lei în
termen de 7 zile. Somația a fost recepționată de Agenția „Apele Moldovei” la 01
septembrie 2015, corespunzător termenul de plată a expirat la data de 08 septembrie
2015, iar Agenția „Apele Moldovei” trebuia să execute obligația în termenul solicitat

din momentul cererii creditorului.

În rezultatul neexecutării obligației de plată, la 27 noiembrie 2015 SC "Axima Grup" SRL a depus cerere de chemare în judecată către Agenția „Apele Moldovei”, privind încasarea datoriei contractuale în sumă de 6 265 943,31 lei, dobânzii de întârziere în sumă de 337 111,37 lei pe perioada 09 septembrie 2015 – 11 noiembrie 2015 și a cheltuielilor de judecată în sumă de 50 000 de lei.

Astfel, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) nr. 2c-1205/15 din 02 octombrie 2017, s-a admis integral cererea de chemare în judecată, s-a încasat de la Agenția „Apele Moldovei” în beneficiul SC „Axima Grup” SRL datoria în sumă de 6 265 943,31 lei, dobânda de întârziere în mărime de 337 111,37 lei (pe perioada 09 septembrie 2015 – 11 noiembrie 2015) și cheltuielile de judecată pentru achitarea taxei de stat în sumă de 50000 lei, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2018 și încheierea Curții Supreme de Justiție nr.2rac-151/19 din 10 aprilie 2019, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Doar după ce SC „Axima Grup” SRL a înaintat la executare silită documentul executoriu privind încasarea sumelor, Agenția „Apele Moldovei” a achitat, la 11 octombrie 2019, datoria în sumă de 6 265 943,31 lei, dobânda de întârziere în sumă de 337 111,37 lei și parțial cheltuielile de judecată în sumă de 43 900 lei. Restanța conform hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 02 octombrie 2017 cu stare la 13 iulie 2020 este în sumă de 6 100 lei.

Agenția „Apele Moldovei” a achitat necorespunzător datoria în sumă de 6 265 943,31 lei, adică cu încălcarea termenului stabilit de SC „Axima Grup” SRL în baza Somației nr.AM/28/AG din 25 august 2015, prin care Agenția „Apele Moldovei” a fost somată să achite datoria în termen de 7 zile, care a expirat încă la 08 septembrie 2015.

Respectiv, la creanța SC „Axima Grup” SRL în sumă de 6 265 943,31 lei către Agenția Apele Moldovei”, creditorul poate pretinde încasarea dobânzilor de întârziere pe toată perioada 12 noiembrie 2015 – 10 octombrie 2019, or, dobânzile de întârziere se aplică la întreaga obligație a Agenția „Apele Moldovei”.

Odată ce în perioada până la 08 septembrie 2015 SC „Axima Grup” SRL a executat lucrările în sumă de 6 265 943,31 lei, iar Agenția „Apele Moldovei” a fost somată să achite datoria în termen de 7 zile, corespunzător termenul de plată a expirat la 08 septembrie 2015, respectiv contrar acestei obligații, a achitat datoria abia la 11 octombrie 2019.

Prin neachitarea în termen a lucrărilor executate în sumă de 6 265 943,31 lei, Agenția „Apele Moldovei” a acționat în mod ilicit și s-a folosit de mijloacele financiare străine inclusiv pe parcursul perioadei 12 noiembrie 2015 – 10 octombrie 2019, astfel încât, în conformitate cu normele de drept material, Agenția „Apele Moldovei” urmează să achite dobânda de întârziere, care curge de drept pe toată perioada.

Prin reclamația din 13 iulie 2020, Agenția „Apele Moldovei” a fost somată să achite dobânda de întârziere în mărime de 4 453 283,16 lei, calculată pe perioada 12 noiembrie 2015 – 10 octombrie 2019, însă nu a reacționat în termenul solicitat.

În instanță a solicitat încasarea de la Agenția „Apele Moldovei”, în beneficiul SC „Axima Grup” SRL, dobânda de întârziere pe perioada 12 noiembrie 2015 – 10 octombrie 2019 în mărime de 4 453 283,16 lei, precum și cheltuieli de judecată în

mărime de 50 000 de lei.

Prin hotărârea din 08 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru), a fost admisă parțial acțiunea.

A fost încasată din contul Agenției „Apele Moldovei” în beneficiul SC „Axima Grup” SRL dobânda de întârziere pentru perioada 12 noiembrie 2015 – 05 noiembrie 2018 în mărime de 3 544 893,03 de lei precum și suma de 50 000 de lei cu titlul de cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 18 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel declarată de Agenția „Apele Moldovei” și menținută hotărârea din 08 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru).

Pentru a decide astfel instanțele au reținut în hotărârile sale că executarea în modul corespunzător a obligației contractuale, în speță, reprezintă achitarea plăților pentru bunurile și serviciile efectuate de către SC „Axima Grup” SRL, or, reieșind din materialul probator, rezultă faptul că Agenția „Apele Moldovei” nu a executat corespunzător obligația de plată, după cum a fost convenită de către părți. Instanțele au apreciat critic argumentele Agenției „Apele Moldovei” referitoare la faptul că după stingerea integrală a datoriei, Agenția „Apele Moldovei” nu este obligată să achite dobândă, or în asemenea situație, clauza penală poartă un caracter de sancționare și nu unul de compensare, iar creditorul, în cazul din speță, SC „Axima Grup” SRL este în drept pe lângă executarea obligației să solicite și achitarea penalității.

Totodată, făcând referire la prevederile art. 123 alin. (2) al Codului de procedură civilă, instanțele au relevat că temeinicia încasării, în principiu, al dobânzii de întârziere a fost pusă în discuție în procesul anterior între părți, hotărârea judecătorească în acest sens devenind irevocabilă, fiind constatat dreptul societății reclamante de a pretinde dobânzi de întârziere pentru neexecutarea cuvenită a obligațiilor contractuale de către Agenția „Apele Moldovei”.

La 17 septembrie 2021 (prin oficiul poștal), Agenția „Apele Moldovei” a contestat cu recurs decizia din 18 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu trimiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului a invocat faptul că la emiterea deciziei instanța a interpretat în mod eronat legea.

La 15 octombrie 2021, SC „Axima Grup” SRL, reprezentată de avocatul Ieșter Aurel, a depus o referință la recursul declarat de către Agenția „Apele Moldovei”, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, referință, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Agenția „Apele Moldovei”, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 433 lit. b) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434. În context, potrivit art. 434 al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În același context, Completul Colegiului menționează că potrivit art. 110 al Codului de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Articolul 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, arată că termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității raporturilor juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauza *Tricard vs Franta*, hotărâre din 10 iulie 2001, § 29, cauza *Nicolae Popa vs România*, hotărâre din 9 decembrie 2014, § 16, cauza *Tence vs Slovenia*, hotărâre din 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității raporturilor juridice (a se vedea cauza *Ponomaryov vs Ucraina*, hotărâre din 3 aprilie 2008, § 41, cauza *Ustimenko vs Ucraina*, hotărâre din 20 octombrie 2015, § 47).

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 18 mai 2021, expediată la adresa electronică a Agenția „Apele Moldovei” (agentia_md@apele.gov.md) și a reprezentantului acesteia (daniel.buzila@apele.gov.md) la 16 iulie 2021 (f.d.135), iar recursul a fost declarat prin oficiul poștal la 17 septembrie 2021. Mai mult, la recursul formulat de către Agenția „Apele Moldovei”, recurenta a anexat extrasul din poșta electronică care atestă data parvenirii mesajului de la Curtea de Apel Chișinău, 16 iulie 2021.

Sub acest aspect, Completul Colegiului constată că nu există dubii cu privire la momentul aflării de către Agenția „Apele Moldovei” de existența deciziei recurate, data de 16 iulie 2021.

Având în vedere ”*data comunicării*” deciziei integrale, în sensul art. 434 al Codului de procedură civilă, instanța de recurs constată că termenul de declarare a recursului a început să curgă în ziua imediat următoare, ultima zi de exercitare a căii de atac fiind 16 septembrie 2021 inclusiv. Contrar celor stabilite, instanța învederează că recursul a fost transmis oficiului poștal la 17 septembrie 2021, cu întârziere de o zi.

Totuși, în recursul formulat Agenția „Apele Moldovei”, nu a furnizat nici o explicație plauzibilă în fața instanței de recurs despre motivul pentru care a așteptat până la 17 septembrie 2021 să depună o cerere de recurs, odată ce cunoștea despre existența actului judecătoresc contestat cel târziu din 16 iulie 2021 (a se vedea cauza *Seal vs Regatul Unit*, hotărâre din 7 decembrie 2010, § 82, și cauza *Wyssenbach vs Elveția*, hotărâre din 22 octombrie 2013, § 39-40).

De altfel, instanța de recurs reiterează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă, or,

prevederile art. 15 al Codului de procedură civilă, stipulează expres că participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Față de cele expuse, instanța de recurs consemnează că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă, în practica sa constantă, că „dreptul la o instanță” nu este absolut.

În această privință, Curtea Europeană în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs Fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei, cauza Kemp vs Luxembourg, cauza Diaz Ochoa vs Spania) în carte înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Instanța de recurs mai notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauza Levages Prestations Servicii vs Franța, hotărâre din 23 octombrie 1996, § 40, cauza Tricard citată supra, § 29, 33, cauza Freitag vs Germania, hotărâre din 19 iulie 2007, § 37).

Agenția „Apele Moldovei” (instituție de stat) și reprezentanții acesteia (funcționari publici) cunoscând cu certitudine termenul de atac al deciziei și modalitatea calculării și scurgerii acestui termen, ținând cont de complexitatea cauzei deduse justiției, timpul acordat pentru acțiuni procesuale, raportate la capacitățile profesionale ale reprezentanților, urma să prevadă volumul de lucru impus și să respecte principiul bunei-credințe exercitând corespunzător drepturile și obligațiile procesuale.

Or, potrivit prevederilor art. 75 alin. (4) al Codului de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

În situația de fapt, contrară cadrului legal relatat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, Agenția „Apele Moldovei”, va suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În așa mod, instanța de recurs concluzionează că exercitarea căii de atac a fost făcută cu omiterea termenului, astfel recursul declarat de Agenția „Apele Moldovei”, urmează a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 269 - 270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. b), art. 440 al Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Agenția „Apele Moldovei”.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru